

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДПС)

Львівська пл., 8, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-62-55
E-mail: post@tax.gov.ua, сайт: www.tax.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43005393

від 08.07.2025 р. № 729 12/99-00-24-01-01-02 На № _____ від _____ 20__ р.

Комітет Верховної Ради України
з питань фінансів, податкової та
митної політики

Державна податкова служба України розглянула запит Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 09.06.2025 № 04-32/10-2025/133314 (вх. ДПС № 490/2 від 09.06.2025) та згідно з додатком надає в межах компетенції відповіді на запитання платників податків щодо застосування окремих норм податкового законодавства України.

Додаток: на 12 арк. в 1 прим.

Заступник Голови

Андрій ТРОЦКО

Вікторія Долженко 272 63 63

К
Державна податкова служба України
729/2/99-00-24-01-01-02 від 08.07.2025

Питання: Чому ТТН і замовлення на товар куплений на Аліекспресі, Тему і подібних платформах, не може вважатись документом, що підтверджує походження товару?

Чому таку ТТН/замовлення не можна використовувати як підтверджуючі документи для товарного обліку?

Відповідь: Ведення товарного обліку є невід'ємною складовою бухгалтерського обліку, що ведуть юридичні особи, та обліку доходів та витрат, який ведуть фізичні особи – підприємці.

Своєю чергою, зазначені види обліку входять в комплекс обов'язків суб'єктів господарювання (далі – СГ) щодо повноти нарахування податків і зборів, а ведення обліку витрат як законна підстава для зменшення об'єкта оподаткування здійснюється лише на підставі документів, що визначені в законодавстві.

Для цілей оподаткування відповідно до абзацу першого пункту 44.1 статті 44 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено в законодавстві.

Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені в абзаці першому підпункту 44.1 статті 44 ПКУ (абзац другий пункту 44.1 статті 44 ПКУ).

Відповідно до статті 1 розділу I Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996) первинний документ – це документ, який містить відомості про господарську операцію.

У частині другій статті 9 Закону № 996 визначено, які обов'язкові реквізити повинні мати первинні документи.

Первинні документи – це, наприклад, інвойси, контракти, платіжні доручення чи банківські виписки. ТТН може підтверджувати факт транспортування, але не саму покупку чи її вартість, а також витрати на придбання.

Крім того, згідно зі статтею 43 Митного кодексу України, походження товару підтверджується сертифікатом про походження товару, виданим уповноваженим органом країни-експортера, або іншими документами, визначеними міжнародними угодами. Товарно-транспортні накладні не включені до переліку документів, що підтверджують походження товару.

Ситуація: Щодо оподаткування військової допомоги від міжнародної організації.

Згідно з підпунктом 165.1.56 пункту 165.1 статті 165 ПКУ благодійна допомога надана міжнародними благодійними організаціями фізичними особами із підпункту 165.1.56 пункту 165.1 статті 165 ПКУ – не оподатковується.

***Питання:** Якщо кошти від міжнародної організації отримувє спочатку благодійна організація в Україні, а тоді вже роздає цю допомогу згідно з підпунктом 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 ПКУ, чи будуть такі кошти оподатковуватися і чи виступатиме при цьому наша українська благодійна організація податковим агентом?*

Якщо так, які саме документи будуть достатніми для підтвердження права на звільнення від оподаткування?

Відповідь: Перелік осіб, які отримують благодійну допомогу, що не включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу, встановлено підпунктом 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 Податкового кодексу України (далі – ПКУ).

Порядок оподаткування благодійної допомоги регламентується пунктом 170.7 статті 170 ПКУ.

Відповідно до підпункту 170.7.8 пункту 170.7 статті 170 ПКУ не включається до оподатковуваного доходу благодійна допомога, що надається згідно з підпунктом 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 ПКУ:

а) у будь-якій сумі (вартості), що надається:

платникам податку, визначеним абзацом другим підпункту «а», підпункту «б» та абзацами другим і п'ятим підпункту «в» підпункту 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 ПКУ, – для закупівлі або у вигляді спеціальних засобів індивідуального захисту (касок, бронежилетів, виготовлених відповідно до військових стандартів), технічних засобів спостереження, лікарських засобів, засобів особистої гігієни, продуктів харчування, предметів речового забезпечення чи інших товарів (робіт, послуг) за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України, чи для оплати (компенсації) вартості лікарських засобів, донорських компонентів, виробів медичного призначення, технічних та інших засобів реабілітації, платних послуг з лікування (обстеження, діагностики), забезпечення виробами медичного призначення, технічними та іншими засобами реабілітації, послуг медичної реабілітації, санаторно-курортного оздоровлення;

платникам податку, визначеним абзацами третім – п'ятим підпункту «а», абзацами третім і четвертим підпункту «в» підпункту 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 ПКУ, як допомога на лікування та медичне обслуговування (обстеження, діагностику), у тому числі – для оплати (компенсації) вартості лікарських засобів, донорських компонентів, виробів медичного призначення, технічних та інших засобів реабілітації, платних послуг з лікування, забезпечення виробами медичного призначення, технічними та іншими засобами реабілітації, послуг медичної реабілітації, санаторно-курортного оздоровлення;

б) у сумі (вартості), що сукупно протягом звітнього (податкового) року не перевищує 500 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітнього (податкового) року, – на відновлення втраченого майна, на житлові, соціальні і побутові потреби та на інші потреби згідно з переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України, що виникли у платників податку, визначених підпунктом 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 ПКУ. Якщо загальна сума (вартість) отриманої благодійної допомоги протягом звітнього (податкового) року перевищує зазначений граничний розмір, сума перевищення над таким розміром оподатковується за ставкою, встановленою пунктом 167.1 статті 167 ПКУ, і платник податку зобов'язаний подати річну податкову декларацію із зазначенням сум благодійної допомоги.

Постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 року № 653 затверджено перелік потреб, сума благодійної допомоги для задоволення яких не включається до оподатковуваного доходу платників податку на доходи фізичних осіб.

Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року № 112 затверджено Перелік засобів, товарів (робіт, послуг), сума (вартість) благодійної допомоги для закупівлі або у вигляді яких не включається до оподатковуваного доходу платників податку на доходи фізичних осіб.

Враховуючи викладене, сума (вартість) благодійної допомоги, яка виплачується благодійною організацією на користь фізичних осіб – платників податку, зазначених у підпункті «а» та підпункті «в» підпункту 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 ПКУ, не включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платників податку за умови дотримання усіх вимог, визначених підпунктом 170.7.8 пункту 170.7 статті 170 ПКУ, зазначених Переліків, а також за умови підтвердження такими фізичними особами свого правового статусу.

Водночас підтвердженням статусу військовослужбовця (резервіста, військовозобов'язаного) або учасника бойових дій є документ, виданий згідно із законодавством та який підтверджує відповідний статус таких осіб. Наприклад, у пункті 2 Положення про порядок видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранів війни, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 травня 1994 року № 302 (зі змінами), зазначено, що посвідчення є документом, що підтверджує статус ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників чи Захисниць України, на основі якого надаються відповідні пільги і компенсації. Електронне посвідчення ветерана – це посвідчення ветерана у формі електронного відображення інформації, що містить відомості про видане особі, зокрема, «Посвідчення учасника бойових дій» разом з унікальним електронним ідентифікатором.

Для підтвердження статусу осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації у період дії правового режиму воєнного,

надзвичайного стану надаються, зокрема, але не виключно, документи що підтверджують місце реєстрації на території де проводяться (проводилися) бойові дії згідно із затвердженим Переліком територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, довідка внутрішньої переміщеної особи, якщо особи вимушено покинули місце проживання, тощо.

Разом з тим положеннями ПКУ не встановлено виключного переліку документів, які можуть бути підтвердженням факту надання благодійником благодійної допомоги особам, визначеним у підпунктах «а» та «в» підпункту 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 ПКУ.

Додатково повідомляємо, що порядок оподаткування благодійної допомоги не залежить від джерела погодження коштів благодійної організації в Україні.

Ситуація: Щодо роз'яснення в ЗІР, категорія 103.25 <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=43099>. Була спроба подати до закінчення травня, як написано у роз'ясненні, об'єднана звітність не прийнята, червона квитанція № 1 з відповіддю: Документ не може бути прийнятий – початок подання форми – 1 червня 2025 року.

Питання: Тобто цей ЗІР не працює на практиці?

Відповідь: Форма Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску (далі – Розрахунок) та Порядок заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску (далі – Порядок) затверджені наказом Міністерства фінансів України від 13.01.2015 № 4 із змінами та доповненнями.

Згідно з пунктом 4 розділу I Порядку подання платником Розрахунку за період, у якому проводилась процедура припинення, здійснюється до завершення таких процедур (державної реєстрації припинення юридичної особи та/або державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця).

Водночас, податковий агент, який подає звітність до закінчення звітного (податкового) місяця повинен мати відповідний стан (наприклад, 3 – прийнято рішення про припинення (розпочато ліквідаційну процедуру); 18 – триває процедура припинення (надана довідка про відсутність заборгованості); 28 – триває процедура припинення (направлено заперечення контролюючого органу) тощо).

Таким чином роз'яснення ЗІР є чинним.

Ситуація: Щодо використання ключ-картки.

Питання: У чому різниця між використанням IBAN і ключ-картки для приймання платежів? Чи потрібно при використанні ключ-картки застосовувати РРО?

Відповідь: В першу чергу слід зазначити, що поняття «ключ-карта» та/або «карта-ключ» не міститься ні в Законі України від 07 грудня 2000 року № 2121-III «Про банки та банківську діяльність», ні в Законі України від 30 червня 2021 року № 1591-IX «Про платіжні послуги» (далі – Закон № 1591).

Згідно з роз'ясненнями банків, що пропонують СГ використання карт із подібними назвами, карта «ключ до рахунка» є електронним платіжним засобом, за допомогою якого здійснюються грошові операції в межах договору і законодавства.

Таким чином, термін «ключ-карта», який використовують банки під час реклами своїх послуг, є нічим іншим, як звичайним електронним платіжним засобом, реалізованим у вигляді пластикової картки.

Поняття «електронний платіжний засіб» визначене у пункті 13 частини 1 статті 1 Закону № 1591 як платіжний інструмент, реалізований на будь-якому носії, що містить в електронній формі дані, необхідні для ініціювання платіжної операції та/або здійснення інших операцій, визначених договором з емітентом, та є значно ширшим ніж «ключ-карта».

Водночас правові засади застосування реєстраторів розрахункових операцій та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій (далі – РРО / ПРРО) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг встановлені у Законі України від 06 липня 1995 року №265/95-ВР «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» та нормативно-правових актах, прийнятих на його виконання (далі – Закон № 265).

Звертаємо увагу, що встановлення норм щодо незастосування РРО / ПРРО в інших законах, крім ПКУ, не допускається.

Своєю чергою, Закон № 265 оперує таким поняттям як «електронний платіжний засіб».

Так, приймання оплати за товари із використанням реквізитів електронних платіжних засобів продавця потребує обов'язкового застосування РРО / ПРРО відповідно до норм прямої дії Закону № 265.

Разом із цим відповідно до нормативно-правових актів Національного банку України структура номера як поточного, так і платіжного рахунка користувача формуються відповідно до положень Національного стандарту України «Фінансові операції. Правила формування міжнародного номера банківського рахунка (IBAN) в Україні. (IBAN Registry:2009, NEQ) ДСТУ-Н 7167:2010», затвердженого наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11.10.2010 № 454.

Слід зазначити, що відповідно до змін в законодавстві України, запроваджених Національним банком України, протягом 2023 року на виконання Закону № 1591 та на підставі постанов Правління Національного банку України від 03.03.2023 № 18 «Про затвердження змін до Інструкції про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних

послуг з обслуговування рахунків» та від 24.11.2023 № 161 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України», якими внесені зміни до Інструкції про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків, затвердженої постановою Національного банку України від 29.07.2022 № 162, небанківські надавачі платіжних послуг отримали право відкривати своїм клієнтам платіжні рахунки.

Тобто «платіжні» рахунки хоча і мають формат, аналогічний «поточним» рахункам, не відкриваються і не обслуговуються банками як юридичними особами, що мають банківську ліцензію.

Враховуючи викладене вище, повідомляємо, що, не зважаючи на той факт, що структура номерів «поточного» та «платіжного» рахунків користувача формується за стандартом IBAN, на відміну від поточних рахунків, які відкривають та ведуть виключно банки, платіжні рахунки відкривають небанківські надавачі платіжних послуг, які не мають банківської ліцензії, а тому у разі використання СГ послуг небанківських надавачів платіжних послуг для здійснення розрахунків за товари, такий спосіб розрахунків не підпадає під регулювання пункту 2 статті 9 Закону № 265 і здійснення таких операцій має супроводжуватись обов'язковим застосуванням СГ РРО / ПРРО.

Отже, питання встановлення різниці між IBAN та електронним платіжним засобом у частині виникнення обов'язку застосування РРО / ПРРО з листопада 2023 року є некоректним та таким, що не може мати однозначної відповіді.

Поряд із цим у пункті 2 статті 9 Закону № 265 визначено, що РРО / ПРРО та розрахункові книжки не застосовуються при виконанні банківських операцій.

Слід зазначити, що в розумінні Закону № 265 та відповідно до позиції Пленуму Верховного Суду України банківські операції здійснюють виключно банки (юридичні особи, котрі мають банківську ліцензію).

Отже, якщо СГ надає покупцю для оплати за товар (послуги) реквізити свого поточного рахунка в форматі IBAN Registry:2009, NEQ, ДСТУ-Н 7167:2010, і покупець (споживач) самостійно здійснює оплату з їх використанням (шляхом переказу коштів замовниками із поточного рахунка на поточний рахунок через установу банку або шляхом внесення коштів через касу банку (у тому числі через інтернет-банкінг), а також у разі проведення розрахунків у касі банку через платіжний термінал та/або ПТКС, який належить банку), то у такому разі застосування РРО / ПРРО не є обов'язковим, оскільки оплата товарів (послуг) буде відбуватися за допомогою різновиду банківських операцій.

Надання для оплати за товари реквізитів свого платіжного рахунка у форматі IBAN або реквізитів електронного платіжного засобу буде призводити до втрати права не застосовувати РРО / ПРРО відповідно до пункту 2 статті 9 Закону № 265.

У зв'язку з тим, що ДПС не контролює технологічні процеси здійснення переказів (транзакцій) у платіжних системах, встановлення різниці між «IBAN і ключ-картки для приймання платежів» перебуває поза межами повноважень служби.

Ситуація: Підпункт 170.7.2 пункту 170.7 статті 170 ПКУ для застосування пільги згадує про порядок підтвердження статусу осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації, що визначається КМУ.

Положення абзацу четвертого підпункту «в» підпункту 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 ПКУ згадує про фізичних осіб, які мешкають (мешкали) на території населених пунктів, в яких проводяться (проводилися) бойові дії, та/або які вимушено покинули місце проживання у зв'язку з проведенням бойових дій, та/або які вимушено покинули місце проживання у зв'язку з проведенням бойових дій у таких населених пунктах;

Поряд з тим, пунктом 25 та 26 підрозділу I розділу XX ПКУ передбачено, що до затвердження також порядку КМУ – надавачі благодійної допомоги самостійно визначають такий порядок та статус осіб.

Питання: Чи є у податковій бачення того, які саме особи відносяться до постраждалих від РФ (для застосування підпункту 170.7.2 пункту 170.7 статті 170 ПКУ) та як визначати осіб, які вимушено покинули місце проживання (для застосування підпункту 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 ПКУ). Відповідно, якими документами має підтверджуватися такий статус та як має виглядати порядок, що розроблений платником самостійно?

Уточнення: Підприємства готові допомагати фізичним особам, але хвилюються, щоб пізніше податкова не донараховувала податки.

Відповідь: Порядок підтвердження статусу осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України у період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану, з метою невиключення до оподатковуваного доходу фізичних осіб – платників податку доходів, отриманих у вигляді цільової або нецільової благодійної допомоги, визначається Кабінетом Міністрів України.

Разом з тим згідно з п. 26 підрозділу 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу тимчасово, починаючи з дати введення в Україні воєнного стану, що введений Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», до його припинення або скасування положення підпункту «в» підпункту 170.7.2 пункту 170.7 статті 170 ПКУ застосовуються з урахуванням такої особливості: до прийняття Кабінетом Міністрів України порядку підтвердження статусу осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України у період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану, з метою не включення до оподатковуваного доходу фізичних осіб – платників податку доходів,

отриманих у вигляді цільової або нецільової благодійної допомоги, статус таких осіб визначається самостійно надавачами цільової або нецільової благодійної допомоги.

Враховуючи викладене, благодійна допомога (цільової або нецільової благодійної допомоги), яка надається благодійниками, на користь фізичних осіб, зазначених у підпункті «в» підпункту 170.7.2 пункту 170.7 статті 170 ПКУ, звільняється від оподаткування податком на доходи фізичних осіб за умови, що такі особи підтверджують свій статус. При цьому благодійник самостійно визначає статус зазначених осіб.

Водночас для підтвердження статусу зазначених осіб надаються, зокрема, але не виключно, документи що підтверджують місце реєстрації на території де проводяться (проводилися) бойові дії згідно із затвердженням Переліком територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, довідка внутрішньої переміщеної особи, якщо особи вимушено покинули місце проживання, тощо.

***Ситуація:** Щодо повернення коштів.*

***Питання:** При поверненні коштів за товар або послугу фізичній особі – кінцевому споживачу згідно з його заявою, чи зобов'язана юридична особа або ФОП, відобразити таке повернення в Додатку 4 ДФ? Якщо так, то з якою ознакою доходів та чи будуть штрафні санкції за невідображення?*

Відповідь: Оподаткування доходів фізичних осіб регулюється розділом IV ПКУ, відповідно до пункту 163.1 статті 163 якого об'єктом оподаткування резидента є, зокрема, загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід, до якого включаються інші доходи, крім зазначених у статті 165 ПКУ.

Статтею 165 ПКУ визначено кінцевий перелік доходів, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку, тобто не підлягають оподаткуванню у джерела виплати.

Так, згідно з підпунктом 165.1.12 пункту 165.1 статті 165 ПКУ до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку не включається вартість товарів, які надходять платнику податку як гарантійна заміна у порядку, встановленому законом, а також грошова компенсація вартості товарів, надана платнику податку в разі їх повернення продавцю або особі, уповноваженій таким продавцем здійснювати їх гарантійне обслуговування (заміну) протягом гарантійного строку, але не вище ніж ціна придбання таких товарів.

Крім того, відповідно до підпункту 176.2 статті 176 ПКУ особи, які відповідно до ПКУ мають статус податкових агентів, зобов'язані подавати у строки, встановлені ПКУ для податкового місяця Розрахунок, до контролюючого органу за основним місцем обліку. Такий Розрахунок подається лише у разі нарахування сум зазначених доходів платнику податку – фізичній особі податковим агентом, платником єдиного внеску протягом звітного періоду. Запровадження інших форм звітності із зазначених питань не допускається.

Відповідно до довідника ознак доходів фізичних осіб, наведеного у додатку 2 до Порядку, вартість товарів, які надходять платнику податку як гарантійна заміна у порядку, встановленому законом, а також грошова компенсація вартості товарів, надана платнику податку в разі їх повернення продавцю або особі, уповноваженій таким продавцем здійснювати їх гарантійне обслуговування (заміну), протягом гарантійного строку, але не вище ніж ціна придбання таких товарів, відображаються податковим агентом під ознакою доходу «138».

Враховуючи зазначене, дохід, отриманий, у вигляді вартості товарів, які надходять платнику податку як гарантійна заміна у порядку, встановленому законом, а також грошова компенсація вартості товарів, надана платнику податку в разі їх повернення продавцю або особі, уповноваженій таким продавцем здійснювати їх гарантійне обслуговування (заміну), протягом гарантійного строку, але не вище ніж ціна придбання таких товарів відображається у Додатку 4ДФ до Розрахунку під ознакою доходу «138».

Відповідно до підпункту 119.1 статті 119 ПКУ неподання, подання з порушенням встановлених строків, подання не в повному обсязі, з недостовірними відомостями або з помилками податкової звітності про суми доходів, нарахованих (сплачених) на користь платника податків, суми утриманого з них податку, а також суми, нараховані (виплачені) фізичним особам за товари (роботи, послуги), якщо такі недостовірні відомості або помилки призвели до зменшення та/або збільшення податкових зобов'язань платника податку та/або до зміни платника податку, – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 1020 гривень.

Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення, – тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі 2040 гривень.

Передбачені цим пунктом штрафи не застосовуються у випадках, якщо недостовірні відомості або помилки в податковій звітності про суми доходів, нараховані (сплачені) на користь платника податків, суми утриманого з них податку, а також суми, нараховані (виплачені) фізичним особам за товари (роботи, послуги), виникли у зв'язку з виконанням податковим агентом вимог пункту 169.4 статті 169 ПКУ та були виправлені відповідно до вимог статті 50 ПКУ.

Ситуація: Відповідно до підпункту 165.1.68 пункту 165.1 статті 165 ПКУ до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку не включаються такі доходи: сума (вартість) благодійної пожертви, отриманої фізичними особами, які здійснюють публічний збір благодійних пожертв від імені БО або на користь БО від власного імені, від імені або на користь «інших бенефіціарів».

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про благодійництво» бенефіціар – набувач благодійної допомоги (фізична особа, неприбуткова організація або

територіальна громада), що одержує допомогу від одного чи кількох благодійників для досягнення цілей, визначених цим Законом.

Питання: Іншими бенефіціарами можуть бути громадські організації? Якщо ні, хто маєтсь на увазі, як «інші бенефіціари»?

Відповідь: Положення підпункту 165.1.68 пункту 165.1 статті 165 ПКУ застосовується виключно до доходів отриманих фізичними особами.

Водночас для отримання роз'яснення щодо трактування норм Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 05.07.2012 № 2073-VI доцільно звернутися до Міністерства соціальної політики України.

Ситуація: Громадська організація (неплатник ПДВ) надає безоплатно школі спортивні тренажери. Школа не є неприбутковою організацією. Вимоги щодо маркування з підпункту 197.1.15 пункту 197.1 статті 197 ПКУ – виконуються.

Питання: Із урахуванням пункту 69.12 статі 69 підрозділу 10 розділу XX ПКУ, чи враховується громадською організацією сума безкоштовного постачання до обсягу 1 млн грн щодо обов'язкової реєстрації платником ПДВ?

Відповідь: Відповідно до підпункту 69.12 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX ПКУ операції, передбачені підпунктом 197.1.15 пункту 197.1 статті 197 ПКУ, що здійснені протягом періоду дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, громадськими об'єднаннями та/або благодійними організаціями, не включаються такими громадськими об'єднаннями або благодійними організаціями при визначенні загальної суми для обов'язкової реєстрації платником податком на додану вартість відповідно до статті 181 ПКУ.

При цьому підпунктом 197.1.15 пункту 197.1 статті 197 ПКУ передбачено режим звільнення від оподаткування ПДВ для операцій з надання благодійної допомоги, зокрема безоплатне постачання товарів/послуг благодійним організаціям, утвореним і зареєстрованим відповідно до законодавства, а також надання такої допомоги благодійними організаціями набувачам (суб'єктам) благодійної допомоги відповідно до законодавства про благодійну діяльність та благодійні організації.

Під безоплатним постачанням слід розуміти постачання товарів/послуг благодійним організаціям та набувачам благодійної допомоги без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсації. У разі недотримання умов, визначених цим підпунктом, такі операції оподатковуються на загальних підставах.

Відтак, операції громадських об'єднань та/або благодійних організацій з безоплатного (без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсації) постачання товарів/послуг благодійним організаціям, утвореним і зареєстрованим відповідно до законодавства, а також надання такої допомоги

благодійними організаціями набувачам (суб'єктам) благодійної допомоги відповідно до законодавства про благодійну діяльність та благодійні організації, не враховуються платниками, що здійснюють такі операції, при обрахунку ними загальної суми від здійснення операцій з постачання товарів/послуг для визначення необхідності реєстрації платником ПДВ в обов'язковому порядку.

Ситуація: Громадська організація (платник ПДВ) надає безоплатно школі спортивні тренажери. Школа не є неприбутковою організацією. Вимоги щодо маркування з підпункту 197.1.15 пункту 197.1 статті 197 ПКУ – виконуються.

Питання: Чи нараховуються податкові зобов'язання з ПДВ у разі здійснення операцій з безоплатної передачі тренажерів, якщо вимоги щодо маркування відповідно до підпункту 197.1.15 пункту 197.1 статті 197 ПКУ виконуються?

Відповідь: Якщо громадська організація (платник ПДВ) підпадає під визначення благодійної організації, то операція з надання такою організацією благодійної допомоги, зокрема безоплатної передачі тренажерів, відповідно до підпункту 197.1.15 пункту 197.1 статті 197 розділу V ПКУ звільняється від оподаткування ПДВ.

Ситуація: Громадська організація (неплатник ПДВ) безоплатно передає громаді (міська рада) гречку та інші продукти для роздачі населенню (територій, наближених до бойових дій).

Питання: Із урахуванням пункту 69.12 підрозділу 10 розділу XX ПКУ, чи враховується громадською організацією сума безкоштовного постачання до обсягу 1 млн грн щодо обов'язкової реєстрації платником ПДВ?

Відповідь: Відповідно до підпункту 69.12 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX ПКУ операції, передбачені підпунктом 197.1.15 пункту 197.1 статті 197 ПКУ, що здійснені протягом періоду дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, громадськими об'єднаннями та/або благодійними організаціями, не включаються такими громадськими об'єднаннями або благодійними організаціями при визначенні загальної суми для обов'язкової реєстрації платником податком на додану вартість відповідно до статті 181 ПКУ.

При цьому підпунктом 197.1.15 пункту 197.1 статті 197 ПКУ передбачено режим звільнення від оподаткування ПДВ для операцій з надання благодійної допомоги, зокрема безоплатне постачання товарів/послуг благодійним організаціям, утвореним і зареєстрованим відповідно до законодавства, а також надання такої допомоги благодійними організаціями набувачам (суб'єктам) благодійної допомоги відповідно до законодавства про благодійну діяльність та благодійні організації.

Під безоплатним постачанням слід розуміти постачання товарів/послуг благодійним організаціям та набувачам благодійної допомоги без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсації. У разі недотримання умов, визначених цим підпунктом, такі операції оподатковуються на загальних підставах.

Відтак, операції громадських об'єднань та/або благодійних організацій з безоплатного (без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсації) постачання товарів/послуг благодійним організаціям, утвореним і зареєстрованим відповідно до законодавства, а також надання такої допомоги благодійними організаціями набувачам (суб'єктам) благодійної допомоги відповідно до законодавства про благодійну діяльність та благодійні організації, не враховуються платниками, що здійснюють такі операції, при обрахунку ними загальної суми від здійснення операцій з постачання товарів/послуг для визначення необхідності реєстрації платником ПДВ в обов'язковому порядку.